Ч. 97. (Для народу 17). Чернівції, субота дня 8. мая 1909 р. Річник XXV.

Передплата на „Буковину“
платна в Чернівцях:
в **Австро-Угорщині**: на цїлий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
в **Росиї**: на цїлий рік 12 карбованцїв, на пів року 6 карб.
в **иньших державах**: на цїлий рік 40 фр., на пів року 20 франків.
Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під недїлю і коштувати буде на цїлий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.

Поодиноке число 10 сотиків.

Оголошеня коштують по 10 сотиків від одношпальтової стрічки або її місця дрібним друком (петіт). При кількоразових або при річних замовленях значний опуст.

БУКОВИНА

Орґан українськоі поступовоі партиї на Буковинї,

виходить що дня крім недїль і сьвят.

Редакция, адмінїстрация і експедиция „Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича число 2.
Число телефону 176.
Адрес для телеґрамів: „Буковина“, Чернівцї.

В справах редакцийних можна устно порозумівати ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім недїль і сьвят.
Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частїйших замовленях відповідний рабат. **Рекламациї** неопечатані вільні від порта. **Рукописи** звертає редакция лише за попереднім застереженем і залученем почтовоі належитости.
Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.
Належитостий за анонси марками почтовими не принимає ся.

З Ради державної.

Правительство постановило на сїй сесиї Ради державної переперти кілька законів, от як закон про прилучене до Австриї Босниї та Герцеґовини та заплачене Туреччинї 54 мілїонів корон за прилучені краї, дальше язиковий закон для Чехиї, закон про державні річні видатки, закон про управильнене видатків австрийских країв і и.

Покищо правительство внесло закон о управильненю краєвих податків та закон о підвисшеню податків від горівки і пива. Держава зробила великі видатки підчас грозячої війни між Австриєю а Сербією і тепер потребує богато гроший.

Ті гроші задумало правительство набути із підвисшеня цїни за їзду желїзницею і вже від нового року їзда желїзницею подорожіє. Другим жерелом для покритя видатків має бути намірене правительством підвисшене податку від горівки і пива.

Такий закон дуже здав би ся, може би тодї меньше пили, як горівка і пиво стане дорожше. Всякі прихильники народної тверезости мусять з задоволенем повитати внесене такого закона в палатї послів. Черновецка шинкарска ґазета „Allgemeine Zeitung“ жадає, щоби тодї, коли ухвалить ся сей закон, шинки в недїлю і в сьвята були отворені. Знаємо ми, чому сего домагає ся отся ґазета; вона хоче, аби народ в вільні від роботи днї пропивав все те, що тяжкою працею заробив у робітних днях. Ми домагаємо ся і се мусять наші заступники в Радї державній сказати правительству, щоби разом з ухваленєм того закона заострено також закон про замикане шинків недїлї і сьвята. Най народ в недїлї і сьвята збирає ся до читалень, до „Січий“, там довідає ся богато хосенного, там треба гуртувати ся нашому народови, коли хоче осягнути красшу будучність. Коршма то наш відвічний ворiг.

З руских послів покищо говорив в дебатї над законопроєктом про управильнене краєвих видатків і підвисшене податку від пива і горівки посол Лукашевич. Він сказав, що добре було би, аби держава перебрала по себе всякі видатки на народне шкільництво та инші потреби, бо се найбільше причинило ся до погіршеня краєвих видатків у всїх краях а також на Буковинї. Буковиньскі Русини радо витають такі заходи правительства, бо в иньшім разї мусїло би наступити величезне підвисшене податків, чого сїльске населене не могло би понести. Бесїдник уважає суму 1,900·000 кор. яку правительство призначило для буковиньских видатків не вистарчаючою, щоби покрити потреби краю. Вкінци домагав ся наш посол знесеня домово-клясового податку від найнизших двох кляс.

Голосованя над законом правительства ще не було, бо тепер більше радять комісиї Ради державної, а повна палата сходить ся лише два-три рази на тиждень.

Полїтичний перегляд.

Вісти з Туреччини.

В Туреччинї, в котрій завсїгди панують якісь розрухи та пожежі, по змінї в султанатї наступив вже був на коротенький час супокій, виновники уважали вже все за програне і кинули ся в ростїч перед могучими Молодотурками. Богато з них попало ся в руки погонї і дожидає кари. Се в европейскій Туреччинї, але в малій Азиї огонь не утах а горить дальще. Богато країв незадоволені і з детронїзациї султана Абдул Гаміда, устроюють бучі і не призвають молодотурецкого мінїстерства. Як ми вже писали, мінїстерство мусїло уступити і на его місце прийшло иньше, в якого склад увійшли лиш 3 Молодотурки. Вчера оголосив султаньский двір заяву, в якій запевняє, що конституция запевнена відповідно до законів шеріяту і що новий напрям у правлїню виходить державі на користь і забезпечує лад і супокій в краю.

Бувший султан, живучи на заточеню під острою сторожею, вже успокоїв ся, бо піддав ся своїй судьбі. Як доносять, спить вже спокійнїйше і хто знає, чи не безжурнїйше як за часів свого панованя, наповненого кривдами, заподїяними народови.

Материяльні шкоди чужих підданих.

Царгород, 7. мая (Кб.) При різнї у вілєтї Адани потерпіли чужі піддані чималу материяльну шкоду.

Маєток Абдул Гаміда.

Царгород, 7. мая. (Кб.) Як доносять із добре поінформованих жерел, стверджено доси, що маєток султана Абдул Гаміда в грошах, зложених в чужих банках, виносить понад 20 мілїонів фунтів.

Нові державні союзи.

Доносять з Букарешту, що небавом наступить заключене тридержавного союза між Австро-Угорщиною, Нїмеччиною і Туреччиною, що можна зміркувати також з безнастанних переговорів заступників дотичних держав. Против сего союза лагодять иньші держави, як Франция, Анґлїя, Росия і Італїя новий союз, до якого старають ся наклонити і молоденьку Болгарию. Румунїя мала би пристати до австро турецко нїмецкого союза.

Угорска кріза.

Угорска кріза потягнула за собою велике число авдиєнций угорских полїтичних проводирів у цїсаря, що перебуває тепер в Будапештї. Звідси доносять нам що др. Векерле предложив цїсареви в порозуміню з Кошутом, Апонїєм і Андрашем плян в цїли розвязки теперішної крутої ситуациї ось якого змісту: Угоду відновлюєть ся і то на підставі переведеня виборчої реформи, відокремленя банкового питаня і реалїзованя військового трактату по змислу звісної проґрами з року 1908 як також є змагане збільшити число заступників независимої партиї в новім кабінетї і утворити нову коалїцийну більшість.

Авдиєнция президента Юста.

Будапешт, 7. мая. (Кб.) Авдиєнция президента палати послів Юста тревала пів години. Монарх приняв прихильно виводи президента. Юст заявив, що відніс як найлїпше вражінє із авдиєнциї.

Президент Юст в клюбі независимої партиї.

Будапешт, 7. мая. Президент Юст заявив в клюбі независимої партиї, що монарх, о скілько він міг зрозуміти із авдиненциї, ще не порішив банкового питаня. Президент думає, що независима партия все таки побідить, констатує, що всї полїтики, які були доси на авдиенциї у монарха, заявили ся проти самостійного банку.

ДОПИСИ.

Із Синівців.

Про кацапскі брiхнї.

Від якогось часу почали кацапи видавати ґазетку „Православная Русь“, Гасло, сеї ґазетки є „Съ Богомъ за православіє і Русь!“ Гарне се гасло, нїчого казати, але недалеко зайде „Православная Русь“ і з ним, бо статї, котрими кормить людий пахнуть, вибачте, брехнею; а брехнею далеко ще нїхто не зайшов і не зайде, а як і зайде, то назад не верне ся.

В сїй ґазетцї зявили ся дві дописи з долїшних Синівців, що написав якийсь то Іван русскій мужик“. На се відповідаємо ми Синівскі читальники ось таке: Дописей до „Православної Руси“ не писав жаден мужик з дол. Синівців, тілько Іван кацапский згінник серецкої шайки. Сей Іванко пише, що читальню оснував пан надуч. Таморуґ, а его кириню в селї продовжають тепер „аж три учителї“ Читальню оснував нам не п. Томоруґ, а п. Бачиньский, а Томоруґову працю продовжають тепер лише два учителї, бо третого, котрого в нашім селї вже Богу дякувати нема, люди навіть не знали, тілько кацапи, бо він бігав кождої недїлї до Серету, щоби здати там звіт кацапскому вождови.

Дальше пише Православна що учителї вчать дїтий тілько про Україну. Най би се була і правда, але той учитель, що бігав завше до Серету вчить дїтий носити листи і картки на почту, котрі він, як вповідають тепер дїти, писав да якогось там Маркова і до Царославної підчас науки.

Наш Іванко причипив собі до годинника щось жовтого (ґерданик), щоб замастити очи тутешним сьвідомим людям. Що то мала би бути українська краска, але такі відзнаки носять тілько серетскі жидівскі підгрубники і члени кацапскої Читальнї коло годинника і з правого боку на капелюсї.

Дальше пише Іван, що учителї збаламутили дяка-Ромуна так, що пристав до нашої Читальнї „Руской Бесїди“.

Се не правда, бо дяк з власної волї вписав ся ще при основаню читальнї, а потім і до каси. З читальників нїхто не розпив ся, тілько ті люди, що почувають себе „русскими“ дрімають при порциї сном блаженних а пробуджує їх вічами часом Роман, жидівский писарчук. Так скликав сей Роман на день 28. марта с. р. „віче“ і поставив на дневний порядок парцеляцию Дубови. Про се віче пише якийсь участник, що оно відбуло ся величаво при „участію множества народа“, на котрім принято навіть якісь резолюциї. (Про се віче пустили кацапи навіть телеґрами до свої покровительки „Allg. Ztg.“, ба навіть до „Polsk-ого Słow-a“ і до „Zeit“. — *Редак.*) Пане участнику! Нам здає ся, що ви або не знаєте, що то є величаве віче, або засліплені були вам тогди очи, що не знаєте тепер того віча докладно описати. Послухайте, пане господине, що ми вам коротенько про се віче скажемо.

На недїлю, дня 28. марта 1909 запросив Роман 30 людий до господ. Митра Бідалаха, котрим хотїв сказати, як річ має ся з Дубовою, хотяй він сам сего не знав. Із запрошених людий прийшло лише **18** около пів 3. год. В хатї М. Бідалаха по-

чав кацапский політик плести ріжні дурниці, пояснювати кацапску програму, ганьбити наших послів, троюдити людий против школи і учителів, а потім сказав, щоби они порахували учителеви Ковцунови кости. Люди не хотіли дальше таких дурниць слухати і напімнули Романа, щоби він говорив про Дубову, бо як ні, то они зараз єму покажуть, як людий дурить ся.

Коли сарака Роман вчув сї слова, почав трясти ся як би від пропасниці і зараз приобіцяв 150 фалеч з Дубови, щоби лише вийти з душею.

Ті 4 резолюциї, що назвав дописуватель „Православної Руси“ ухвалив хиба сам Роман. Тепер звертаємо ся до вас кацапи, і радимо вам дати нам спокій, бо як ні, то ми будемо примушені, показати вам мужицкі параґрафи, як прийдете ще раз до нас.

Василь, руский мужик.

Каса в Маморници.

У нас відбули ся перші загальні збори каси пожичкової і щадничої дня 28. марта с. р. На збори прибув делеґат Селяньскої каси др. Лев Когут враз із академиком п. Сербинюком. Крім того явило ся усе учительство з Лукавиці. Наших селян на превеликий жаль прибуло дуже мало, а то з тої причини, що найшло ся між ними кількох темних противників, які не розуміючи справи, пускали ріжні неправдиві вісти по селї, немов би то та каса мала запродати все село, їх ґрунта пропадуть, а через то каса не може принести людям жадної користи, тільки шкоду. Деякі люди повірили сим поголоскам і старали ся навіть чинно нашому торжеству перешкодити. Коли ми украшали шкільний будинок, де збори відбувати ся мали, зібрали ся кільканайцять ворохобників і на силу хотіли повиймати фани, говорячи, що школа громадска і вам єї на збори не позволяємо. Позвіл ц. к. р. шк з дня 23. марта 1909 ч. 2115. З трудом вдало ся місцевим учителям успокоїти тих кількох крикунів на стільки, що вони від школи відступили а збори почали відбувати ся без жадної перешкоди. Збори відкрив надучитель п. Альбін Аксентович і повитав делеґата а господар Іван Чоботар передав єму хліб і сіль, після нашого староруского звичаю. От видите, говорив д. Аксентович, прийшла черга і на наше село, яке до тепер спало сном блаженних. І в наше віконце засьвітило сонце, помимо того, що темні духи старали ся сї ясні проміня від себе відкинути. Сумно дуже, що між нашими людьми найшли ся такі, що самі проти себе виступають, що самі нераді, щоб мужицка доля вже раз поправила ся. Не берім їм сего так дуже за зле, бо вони роблять се лиш з темноти. Я вірю сьвято, що в недалекім часї каса наша зєднає усїх людий, які муть в згоді працювати над єї розвоєм. Потім забрав слово делеґат др. Когут. Бесїдник в популярний і зрозумілий спосіб пояснив зібраним статут каси і виказав, які користи приносить се стоваришенє народови. Нарід наш, говорив бесїдник, що раз то більше біднїє. Причина сему лихови та, що ми маємо богато пявок, які нас визискують, кров з нас висисають, а ми стоїмо дальше безрадні і не глядимо за помочею. Перша наша поміч се власне та каса, яку ви сегодня закладаєте. Чув я, що вороги страшать вас тим, що хто до каси пристане, тому увесь маєток пропадає. Хочу вам се вияснити. Каса ся, се є стоваришенє з необмеженою порукою, се значить, що справді кождий член ручить за неї цілим своїм маєтком. Однаковож тут нема чого страхати ся. Ви вибираєте старшину, яка має орудувати майном касовим. Коли старшина добре урядує, тодї каса красно розвиває ся і всї члени не мають чого бояти ся. Впрочім над старшиною є ще рада надзорча, яка має все старшину контролювати, надзирати, є загальні збори усїх членів, які мають право старшину скинути кождої хвилї і нову покласти. Далвше що року висилає „Селяньска Каса“ свого урядника по всїх касах в краю, який дуже докладно провірює ціле касове дїловодство, а як покаже ся яка неточність, то потягає старшину до відвічальности. З того бачите що в такій касї мусить бути порядок, бо над нею є строга контроля, надзір. Не один з вас уже зичив гроші по чужих банках на векслї. А чи знаєте ви се, що в кождім банку, в якім жичете, ви також стоїте із цілим своїм майном, який за банк сей відповідає. Якаж ріжниця між сею касою а чужим банком? Ріжниця та, що ви тут самі свої люди, один другого знаєте, знаєте кому пожичати гроші а кому ні. Там знова є люди з усїх сторін, один другого не то що не знає але навіть його і не бачить. Деж може бути більша небезпека? Кождий з вас мусить признати, що в чужім банку. Каса ваша, яку тепер закладаєте є передусїм на то, щоби ви в нїй щадили, складали гріш. Кождий з вас має часом який зайвий крейцар, що лежить дурно. Такий гріш повинні ви принести до каси на щадничу книжочку, де він принесе процентзиск. Дальше каса та має людям і визичати гроші. Але не думайте собі, що кождий член, коли йому кільки забагне ся гроший на що небудь, сейчас їх дістане. Каса пожичає гроші лише задля поратунку людий і на докупно поля, на купно худоби, а нїколи на такі оказиї як хрестини, весїля, поминки, на що нарід тратить безпотрібно багато гроший, без яких то коштів можна і треба цїлком обійти ся. Гарну промову п. делеґата вислухав нарід з одушевленєм. Приступлено відтак до вибору старшини і ради надзорчої до якої увійшли: Старшина: Альбін Аксентович, начальник, Іван Чоботар, заступник, Іван Боднар, Михайло Кушнїрюк, Олекса Котик, члени старшини, Рада надзорча: Тодер Білавчук, Василь Білавчук, Ілаш Чоботар, Ґеорґій Мелничук, Тодер Андрусєк, Петро Андрусєк. Каспером вибрано місцевого учителя п. Н. Білавчука, який заявив, що сей рік з огляду на те, що каса ледво починає свою роботу, буде провадити єї безплатно. Збори приняли се до відома і щиро подякували п. Б. При вільних внесенях забирали ще слово п. надучит. Горвацкий і учитель Макогон а також академик Сербенюк, який заохочував людий до заложеня економічних товариств, подаючи за приклад Рочделя спілки. Іменем зібраних членів забрав слово чесний господар Ілаш Чоботар, який в красних і щирих словах подякував п. делеґатови і всїм замісцевим гостям за їх участь.

Піднесені на духу учасники розійшли ся домів кріпко віруючи в поліпшенє своєї долї. При кінці мусимо зазначити, що около заложеня нашої каси заслужили ся головно п. надучитель А. Аксентович і п. учитель Н. Білавчук і чесні господарі: Іван Чоботар, Ілаш Чоботар, Іван Боднар, Михайло Кушнїрюк, Олекса Котик, Петро Андрусєк, Ґеорґій Мелничук і др.

Отворенє читальнї в Ґлїтї.

Хто чув вже імя сего села? Хто знав що й там живуть наші брати майже без жадної моральної помочи зі сторони осьвідомленої части нашого народу? Але мимотого, що так всїма забуті та окружені зі всїх сторін чужим народом мусїли набрати води в рот та з великим жалем в серци приглядати ся, як вороги нехтують їх та хотять ту дрібку поглотати, руске серце в них не застигло і они зважили ся також раз на рішучий крок, именно на отворенє першої рускої читальнї у ґурагуморскім повітї. Трудно оно було зважити ся на таке дїло, яке певне не знайде удобреня у румунїзаторів та иньших пявок нашого народу. Та завдяки заходів молодого учителя пана Приступи, який за короткий час свого учительованя з'умів розбудити в населеню руский дух і привести лад в шкільництві, яке через румунїзаторску діяльніст находило ся у невідраднім положеню, згорнула ся велика часть руского населеня до купи і взяла ся за згадане дїло.

Отворенє читальнї відбуло ся в четвер 6. с. м. у хатї господаря Андрея Кучерки. Збори отворив о. Ґоянюк, парох з Качики, що вказав на потребу просьвіти серед народу, яка є одиноким жерелом помочи для усуненя єго нужди. Таке жерело добачає бесїдник в читальнї, якої заснованє витає дуже щиро і висказує подяку прибувишм гостям з Чернівців.

Предсїдателем зборів вибрано госп. Костя Кучерку а писарем студента фільозофії Ів. Боднарюка. Формальне отворенє читальнї заніавґурував відпоручник „Рускої Бесїди“ др. Осип Маковей, який в довшій промові обговорив повстанє руских читалень на Буковинї, діяльність „Рускої Бесїди“, центральної управи всїх читалень і вияснив ціль такого стоваришеня руского населеня.

Та не лиш о просьвіту треба дбати, каже бесїдник, але потрібно, щоби нарід лучив ся в спілки, яких істнованє улекшувалоб спільне спроваджуванє товарів за меншу цїну. При сїй нагоді наводить як примір молочарску спілку в Дідушицях коло Стрию, яка так добре розвиває ся, що посилає своє масло до Анґлії.

Опісля обговорює відпоручник „Р. Бесїди“ статути нової читальнї, з'упиняючи ся на поодиноких точках і наводячи богато наглячих примірів, щоби представити ціль і користи читальнї як найбільш зрозуміло. Отворенє читальнї в Ґлїтї, першої в сїм повітї, уважає бесїдник першою пробою тутешного населеня зажити своїм житєм та увільнити ся вже раз з під чужої опіки. Він вимагає також, щоби й жінки приставали до читальнї, бо й они потребують осьвіти і душевного корму — таж они піддержують любов до рідної матїрної мови, що лучить ґлїтских Русинів в одну нерозривну цїлість. В кінци желає присутним, щоби міг колись почути про добрий успіх нового товариства.

Як представителї укр. академічного товариства „Союз“ явили ся Циґанюк А., В. Бриндзан і Ів. Боднарюк. Послїдні два звернули ся до численно зібраних з горячими словами в імени нашої студентскої молодежи, яка лелїє в своїх серцях ідеал свободи свого народу і вірить в те, що наш народ оживе і під проводом молодежи попрямує до своєї цїли. Представителї згаданого товариства обговорюючи деякі полїтичні справи, витають радо початок осьвідомлюваня Русинів в Ґурагуморскім повітї, де они у меншости і їм грозить небезпека зі сторони румунїзаторів.

Опісля зголосив ся до слова місцевий учитель п. Приступа, що в коротцї змалював перед очима присутних образець борби між Русинами а румунїзаторами в Ґлїтї і, промовляючи до всїх сердець, просить о щирість около початого дїла і охоту до працї в користь рускої справи в селї. Виказавши користи із спілок та своїх кас пожичкових завзиває бодай молодшу верству населеня забрати ся до нового дїла з більшим довірєм.

Промовляло ще кількох місцевих як Ґеорґій Єремійчук, Духняк і иньші, котрі старали ся представити, як слїд, своє невідрадне положенє і бажали помочи від провідників руских.

На се відповів др. Маковей, що черновецкі рускі товариства завсїгди готові дати їм пораду та по змозї і поміч, а всякі жалоби нехай висилають завсїгди на руки руских послів.

По сїм приступлено до вибору виділу, в якого склад увійшли як голова Андрей Кучерка, заступ. голови Ник. Єремійчук, писар Кость Никорюк, бібліотекар Дмитро Петрюк, скарбник Ілїя Кучерка, а заступниками виділових вибрано Юрія Духняка і Костя Кучерку. По виборі виділу обговорено ще деякі справи що до дальшого веденя склепу та читальнї і закінчено збори відсьпіванєм народного гимну.

До читальнї вписало ся 72 членів. Характеристичне, що й жіноцтво дуже зацікавило ся справою читальнї і своїм числом переважає навіть число мущин. Замітити хиба ще, що на зборах не видно було на жаднім лици якого недовіря або сумнїву, але одушевленє сияло із всїх очий. Хай ся читальня стане дїйсно полудневою кріпостию нашої рускої справи на Буковинї.

Учасник.

Темнота і непорядки в Серетї.

От я вже і другий раз пишу до Вашої чесної ґазети. Та тільки, що перший раз то була мала новинка про наших кацапників, а тепер то вже більша, та не дуже весела. Всього дав Господь нашій Руси, але вже лиха таки найбільше. Ба ні! Не грішім таки! Самі бо ми, людиска, тото лихо творимо. От, хочби і в нас, у Серетї. Ну, Русь, ще тільки жити тай Господа по руски хвалити. Так ні! То одні Вам других так не терплять, як відвічні вороги. То унїяти називають православних „волохами“, хоч між нашими православними і трома носами не занюхаєш волоха — все самі чисті Русини, що правда без проводу тай тому лїзуть або в кацапію, або й так таки собі блукають, гей по плаю вівцї, не знаючи а часом і не хотячи нїгде пристати. Здала би ся правдива руска читальня, в котрій зійшли би ся самі рускі братя — та що? Православних відтягає від правдивої Руси наш славний господин адюнт, що тягне до московского царя людий (і дивую ся, що єму можна таке робити, хоч він якийсь там урядник!), а унїятів стереже від читальнї рускої оден слизькоязикий, гикавий чоловік, котрий боїть ся, аби тоті унїяти не перехрестили ся на „волохів“ та сам він своїм нещирим поступованєм загнав уже неодного до кацапів. Той чоловічок що дихне, то брехне і тому всюди такий зненавидже-

ний. Та другим разом напишу про него більше. Така наша біда тутеньки!

Писано було в „Буковині", що оден з кацапів „яйцебойників" маляр Роман дістав 14 діб арешту. Та він утік до Америки. Та найби він там утік тай ще і всю кацапію забрав за собою, але, питаю, як міг він утїчи, не відсидївши кари арешту? Ци у нас нема вже жадних урядів ци там властий, аби уважали на тото, най насамперед винуватець відсидить кару, а потім най хиба утікає? Хто єму видав пашпорт? В такім разї можна у нас у Серетї кождої хвилї обікрасти банк ци забити чоловіка бути засудженим тай потому гайда до Америки! Ци як Ви кажете?

Вже то у нас порядки най ся преч каже! На розвязане кацапскої читальнї дали чекати близько штири місяцї, кацапи за той час приготовили ся ще й повісили образ ношого Монарха, а скинули потрет московского царя. Сьміх тай тьфу!

А ще єдно. Велика в нас біда, що нема свого руского адвоката, тілько самі чужі та ще й такі, що хоч і жидівского роду і жидівского плоду, то будують у нас Польщу, називають себе Поляками і люблять з нашого руского хлїбороба тілько шкіру! Ци жаден руский адвокат не прийде до Серету? Гей, панове! Тут було би єму як у небі. Ану, киньте ся панове-меценати! Бо вже нам тої мойсеєвої Польщі за богато. От, казали менї люди, що навіть у Вашківцях над Серетом будує ксьондз Янїшевский Польщу — не против ночи згадувати! А чую, що і Глїбоцї не лїпше! А як у тих самих Вашківцях згадав хтось за нашу „Січ", то шандар котрий належить до того села, зачав дуже остро перестерігати перед „Січию". Ось до чого у нас добеш ся!

А буде лїпше? Може бути, але ще богато води утече в нашім Серетї, заким нарід просьвітить ся, з'єднає ся і не буде слухати всяких підюдників, тай заким той нарід стане в братній любови собі здобувати долю.

Серетский міщанин.

НОВИНКИ.

Чернївцї, 7. мая 1909.

Календар. Субота 8. (25.) Марка, Македонія, рим. Станислава Еп. М. Схід сонця 4 год 27 мін., захід 7 год. 27 мін. — Недїля 9. (26.) Н. 5. по В., Василія, рим. Н. 5. по В., Григ. Н. Схід сонця 4 год. 25 мін., захід 7 год. 28 мін.

На головних зборах „Рускої Бесїди" дістали отсї товариства для своїх біблїотек даром книжки вартости поверх три коронї, а то Читальня в Черепківцях, Веренчанцї, Шербівцях, Марицеї, Садаґурі, Банилові волоскім (на Полянах і в Кошулівцї), Лукавици, Вижници, Кичері, Милешівцях, Мамаївцях старих, Жучцї старій, Гатнї, Синівцях, Юрківцях, Лукавци, Панцї, Рогізнї, Каменї, Топорівцях, Станівцях долїшних, Корчештах, Оршівцях, Шубранци, Комарівцях-Слобозії, Ленківцях, Клївоцинї, Неполоківцях, Кучурові великім, Калинівцях, Драчинцях, Лукавци-Майданї, Кіцмани, Брідку, Бергометї н. С., Лужанах, Вилавчу, Неґостинї; „Січ" в Чернівцях, Неполоківцях, Рогізнї, Веренчанцї, Жучцї старій, Каса в Чункові, „Жіноча Громада" у Васловівцях і „Філїя Рускої Бесїди" у Вашківцях. Нових членів приступило на зборах 61, так що всїх є нинї 686 членів. Із громад, виказаних в 92. числї „Буковини", де нема ще членів „Рускої Бесїди", відпадають громади Вашківцї над Серетом і Суховерхів, відки записали ся вже читальня і кілька людий в члени. Остає проте ще 54 темних кутів на Буковинї, де „Руска Бесїда" не має ще нї одного члена. Час би, щоби інтелїґенция в тих селах вступила сама до товариства та придбала членів і з поміж селян.

Запитанє до краєвої ради шкільної. Жителї в Бени (коло Брязи) подали ще в роцї 1907 просьбу до ц. к. краєвої ради шкільної, щоби в їх школї знесено науку волоскої мови яко предмет. Се поданє прийшло через повітову раду шкільну до громадскої ради, щоби радні ухвалили, чи волоску мову в школї в Бени знести чи нї. На засїданю громадскої ради з дня 9. вересня 1908 ухвалено одноголосно знести волоску мову яко предмет, тому що в школї в Бени нема нї одної волоскої дитини; але доси нема на се нїякої відповіди. Тому люди запитують ц. к. краєву раду шкільну: що стало ся з тим знесенєм волоскої мови?

Повінь. В послїдних днях впали в горах великі снїги і дощі, наслїдком чого прибула вода надзвичайно в Черемоши і Прутї. Передвчера і вчера був стан води в Черемоши і Прутї о много більший, як в послїдних роках. У Вижници виносив стан води 2 метри і половина понад нулею; доносять також, що вода урвала міст над Черемошом коло Кут. В Чернівцях пороблено ріжні застереженя, щоб вода не ушкодила купелевих заводів.

Домашна біблїотека. Кождий письменний господар повинен старати ся о то, щоби заложити собі біблїотеку із найлюбійших єму книжок. Біблїотека така повинна бути окрасою єго хати і повинна знаходити ся на найвиднїйшім місци в хатї. Таку біблїотеку може собі кождий господар легко заложити, бо то богато не коштує. Треба лиш зробити собі невелику поличку, таку, котра би крім спідної дошки мала ще й боки. Дошки такої полички не повиннні бути за грубі, бо поличка не буде красно виглядати, а боки єї повинні бути трохи косо вирізані вигнутим в два боки каблуком. Поличку треба прибити на найвиднїйшім місци в хатї н. пр. за столом під образами, так, щоби єї кождий видів, хто прийде до хати і пізнав по тім зараз. що тут жиє письменний господар. На поличцї тій треба складати всї книжки сторцом одна коло другої хребтом на хату. Коли-б книжки були ще гарно оправлені, то така біблїотека була би правдивою окрасою хати.

Робота в огородї і садї в маю: Треба садити і сїяти дальше. Розсаду пересаджує ся на грядки; перед тим треба їх ще раз мілко скопати і рівно заскородити. Пересаджувати треба під вечер, а по пересадженю підливати, щоби земля осїла ся і добре прихопила корінцї. Також і на то треба добре зважати, щоби головний корінь ішов просто в землю; а вже нїяк не повинно ся загинати так, щоби кінчик виставав до гори. За довгий корінь можна трохи притяти; тогди будуть більше розрастати ся бічні корінцї а з ними розросте ся і цїла ростина. При всякій розсадї треба на то зважати, щоби она була здорова; то можна пізнати по тій части, що під кільцями а повисше кореня; коли она ясної барви, то розсада зовсїм здорова; коли-ж она темно-брунатна то розсада слаба і скорше або пізнїйше згине. Коли можна, то треба садити зараз по дощи. — Горох треба тичити, а щоби лїпше розрастав ся, то вершок треба уривати. В другій половинї мая садити фасолї, огірки і динї. Тичну фасолю садить ся по 5 зерен в неглубоких ямках на 10 центиметрів широких, а ямка від ямки повинна бути на 30 центиметрів далеко. Зернята з огірків добре є завинути на якийсь час перед садженєм в мокрий платок і покласти в мисочцї на тепле місце та зважати на то, щоби платок був завсїгди вогкий. Динї, мельони та кавуни можна вже в перших днях місяця засадити у вазонку, а відтак в другій половинї місяця пересаджувати в ґрунт. — В садї треба тепер поприв'язувати попересаджувані деревця до коликів, бо земля вже досить осїла ся. В суху пору треба дерева овочеві, малини, парічки і т. д. підливати лиш не під самим пнем, але трохи дальше від него, бо тончі корінцї, що втягають воду в дерево, суть трохи подальше від них. Кажуть, що коли посуха, то дерева скорше вкриють ся цьвітом; то правда, але овочі з такого цьвіту будуть утлїйші. Чутливі на приморозки дерева як бресквинї треба на ніч вкривати. В малинових корчиках треба повитинати всї слабі пагони а лишити лиш три або чотири найсильнїйші, та поприв'язувати їх до тичок.

Нафтові гармати. Американьскі часописи доносять, що правительство З'єдинених Держав робить досьвіди над гарматою, порушувиною при помочи нафтового мотору. Така гармата може давати на мінуту до 500 вистрілів, а куля вилїтає на віддаленє 3.000 метрів. Мотор працює з силою 6 коний і є так уряджений, що в осібній округлій посудинї містить скількість нафти, котраб вистарчала на перевезенє гармати через дорогу на 300 кільометрів.

Фальшівник банкнотів. У Відни арештовано 23-лїтного медика Володислава Гошека і його любку, трафікантку, панну Курц, доньку помершого шефа секції в мінїстерстві скарбу. Причиною арештованя було, що Гошек, як показало ся, підробляв 50-коронові банкноти, а Курцївна пускала їх в курс в своїй трафіцї. Доси сконфісковано на почтї два знаменито підроблені банкноти а у Гошека забрано третий, лише що сьвіжо скінчений. Фальшівник признав ся, що пустив в курс ще два банкноти або разом підробив 5 штук. Полїция підозріває, що Гошек пустив в курс більше штук і що -- як свого часу засуджений на довголїтну вязницю фальшівник банкнотів Шапіра — наміряв оперувати головно в Галичинї, де фальшовані банкноти можна ще найлекше в курс пускати. У Гошека найдено також підроблені 10-сотикові марки почтові і прилади до вироблюваня монет. Стверджено також, що підроблені марки були дуже докладно зроблені. Гошек був дуже здібним медиком.

Із штуки і лїтератури.

Програма концерту Шевченківского, який відбуде ся в суботу, дня 15. мая с. р. в сали міского театру, є слїдуюча: 1. Вступне слово. 2. Лисенко: Друге Quodlibet з народних пісень на хор мужеский. 3. Шевченко: Чернець, виголосить п. Л. Шевченко. 4. Ґайбель-Брух: Гарна Елен, баляда на хор мішаний, соля сопранове і барітонове, в супроводі фортепяну. Партиї сольові виконають панї Ф. Лопатиньска і п. Іл. Бриндзан. 5. а) Куй: Cantabile; б) Поппер: Тарантеля, відограє на віольончелї п. Бережницкий. 6. Лисенко: а) Ой одна я, одна; б) На що менї чорні брови, відсьпіває панї Ф. Лопатиньска. 7. Шевченко-Вербицкий: Завіщанє, на хор мішаний і сольо барітонове в супроводі фортепяну. Солїст п. І. Рубчак. 8. Апотеоза. — Початок точно о годинї пів до 8-ої вечером. По концертї відбуде ся комерс. Стрій на концерт і комерс сьвяточний або народний. — Цїни місць (враз з податком): Льожа 11 кор., фотель в партері 3 кор. 30 сот., І. партер 2 кор. 20 сот., ІІ. партер 1 кор. 65 сот., фотель на бальконї 1 кор. 10 сот., І. балькон 55 сот., ІІ. балькон 33 сот. Карти вступу можна вчаснїйше набути в торговли пана Івана Стернюка при ул. Паньскій ч. 35. Місця таньші з малими винятками вже розпродані.

На памятник Шевченка. Ґімн. пож. тов. „Січ" в Кіцмани відограє в суботу 8. с. м. в сали громадского дому драму Ів. Франка „Камяна душа" і „Комедию ізза российско-японьскої війни". Початок точно о годинї 9-ій вечером. Цїни місць: 1. і 2. ряд крісел по 2 кор., 3 і 4. ряд по 1 кор, вступ на салю 50 сот., для селян і учеників 30 сот. Чистий дохід призначений на памятник Шевченка в Київі.

Телеґрами „Буковини".

Чернївцї, 7. мая 1909.

Віденъ, 7. мая. (Кб.) В боснїйскій комісиї виступив др. Білїньский в дальшій дебатї над питанєм про концесионованє боснїйского аґрарного банку проти закидів, які підношено проти него підчас дебати, і підніс, що не може бути й жадної бесїди про якісь абсолютистичні тенденциї або про якийсь ухил від ухвали палати. Також твердженє, про якесь протежованє угорского впливу не має за собою правди тим більше, що австрийске правительство причинило ся до того, що аґрарний банок не зможе користати із концесиї, доки не порішить справи сойм

Посли Калїна, Адлер, Крамарж і Урджал піднесли, що правительство пішло в розріз з волею палати.

Посли Морзей і Лїхтенштайн приписують всю вину спільному мінїстрови скарбу баронови Буріянови, проти якого треба почати борбу на делеґациях, які є компетентною інстанциєю.

На сїм скінчено наради.

Буджетова комісия приняла предложенє публичних робіт.

Льондон, 7. мая. (Кб.) На сегоднїшнім засїданю палати послів вказав лїберал Беттомлей на те, що іменовано трох сербских офіцирів, які брали участь в убийстві попередного короля, адютантами короля Петра і запитав Ґрея, чи він постарав ся о те, щоб анґлїйский амбасадор не сходив ся з сими людьми. Ґрей відповів, що єму о іменованю сих трох офіцирів нїчого не відомо і він припоручає зі своєї сторони не чіпати більше сего питаня.

Торговиця збіжа.

В Чернївцях платили дня 3. мая 1909 за 50 кґр.

Пшеницї	13·25—13·50
Жита	9·75—10·—
Ячменю броварного	8·—— 8·25
Вівса	8·50— 8.75
Кукурудзи, пріма	7·50— 8·20
Кукурудзи, нової	7·50— 8·20
Пшеничної соломи	5·50— 5·60
Житної соломи	5·80— 6·—
Спіритусу (10.000 процент. лїтрів)	49·——49 25

Загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Зеленів-Клокічка, відбудуть ся дня 20. мая с. р. о 1. годинї пополудни в домі касовім з таким дневним порядком: 1. Прочитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Діяльність старшини і білянс. 3. Стопа процентова від пожичок щадничих. 4. Вибір 3-ох членів старшини і ради надзорчої 5. Вибір касиєра і назначенє для него річної платнї. 6. Приставлене членам закупни хату для каси. 7. Вільні внесеня. — *Олекса Чорней*, начальник.

Звичайні загальні збори каси пож. і щадн. для громади Брідок, відбудуть ся дня 16. мая 1909 о 2. годинї пополудни в льокали стоваришеня з отсим дневним порядком: 1. Прочитанє протоколу з попередних загальних зборів. 2. Справозданє касове старшини за рік 1908. 3. Принятє білянсу за рік 1908 і уділенє старшинї касиєрови і радї надзорчій абсолюториї. 4. Вибір старшини. 5. Ухваленє стопи процентової для щадничих вкладок. 6. Вільні внесеня і запитаня — *Старшина*.

Загальний весняний збір членів „Рускої Каси“ пож. і щадн. для громади Каменки, ст. з. з н. п. відбудуть ся дня 16. мая 1909 о 3. годинї пополудни в будинку читальнї „Рускої Бесїди“ в Каменцї з таким дневним порядком: 1. Прочитанє протоколу з попередних зборів. 2. Провіренє рахунків і білянсу за рік 1908. 3. Ухвала про виплату або й невиплату % від уложених паїв. 4. Доповняючий вибір ради надзорчої (трох членів). — *Старшина*.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строїч.
З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.